

תיקון החוק בדבר פיצול כיתות א'-ב' בלימודי מיומנויות היסוד

דיון בוועדת החינוך, התרבות והספורט

דצמבר 2016

מרכז המחקר והמידע, הכנסת

סעיף 12ד לחוק לימוד חובה, תש"ט-1949

12ד. (א) בלימודים בכיתת יסוד במוסד חינוך רשמי, יילמדו לפחות חמש מסך כל שעות הלימוד השבועיות של מיומנויות היסוד במסגרת לימודים שבה מספר התלמידים למורה אינו עולה על עשרים תלמידים.

(ב) בסעיף זה –

“כיתת יסוד” – כיתה א' או ב' ;

“מיומנויות היסוד” – מיומנויות הקריאה, הכתיבה והחשבון ;

“תלמיד” – מי שזכאי לחינוך חינם לפי הוראות סעיף 6(א).

<p>התיקון המוצע – החל משנת הלימודים תשע"ט (2018/19)</p>	<p>המצב הנוכחי – החל משנת הלימודים תשע"ה (2014/15)</p>	<p>החוק המקורי – החל משנת הלימודים תשס"ט (2008/09)</p>
<p>כיתות א': שעה שבועית אחת בבתי-ספר בעלי ציון טיפוח 7-10.</p> <p>כיתות ב': אין</p> <p>הערה: בכיתות א'-ב' שילמדו בהן יותר מ-34 תלמידים בכיתה יינתנו שתי שעות לימוד שבועיות.</p> <p>הערה: שנת תשע"ח (2017/18) – שנת מעבר – שעות הפיצול בכיתות א' יופחתו לשלוש שעות שבועיות ובכיתות ב' לשעתיים שבועיות.</p>	<p>כיתות א': 5 שעות שבועיות</p> <p>כיתות ב': 5 שעות שבועיות</p>	<p>כיתות א': 10 שעות שבועיות</p> <p>כיתות ב': 10 שעות שבועיות</p> <p>הערה: יישום התיקון אמור היה להתבצע בארבע פעימות עד ליישום מלא בשנת הלימודים תשע"ב (2011/12). התיקון נדחה פעמיים בחוקי ההסדרים ומעולם לא הגיע לכדי יישום מלא. היישום המרבי היה בשנת תשע"ד (2013/14) בה ניתנו 10 שעות בכיתות א' ו-5 שעות בכיתות ב'.</p>

שעות לימוד שבועיות

כיתה ב'	כיתה א'	
29	29	שעות שבועיות בתקן הבסיסי
17	15	מתוכן שעות בתכנית הליבה

נימוקי ההצעה לתיקון החוק

1. המענה ניתן באמצעות יישום רפורמת "אופק חדש" (שעות פרטניות).

2. המענה ניתן באמצעות יישום הרפורמות להפחתת הצפיפות בכיתות.

3. עלות תקציבית גבוהה.

נימוקים זהים ניתנו בהצעות שהוגשו בחוקי ההסדרים הקודמים.

בחינת הנימוקים להצעה

שעות פרטניות "אופק חדש"

- 5 שעות שבועיות למורה (עד 5 תלמידים בקבוצה).
- מרבית התלמידים בכיתה מקבלים את השעות הפרטניות מספר מצומצם של פעמים בשבוע.
- השעות הפרטניות ושעות הפיצול לא נועדו לאותה תכלית.

בחינת הנימוקים להצעה

הרפורמות להפחתת הצפיפות בכיתות

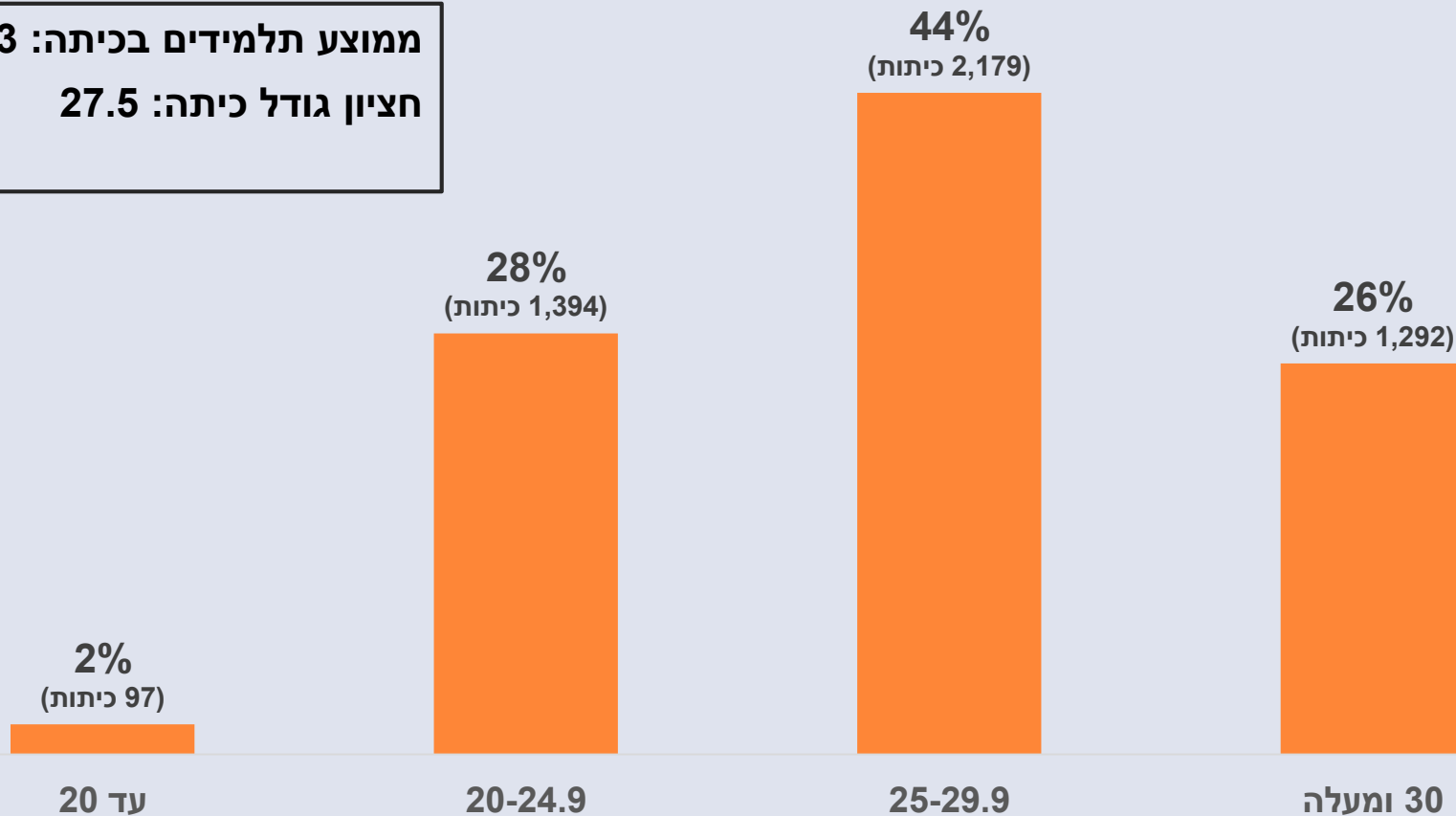
- שנת 2008 - התכנית לא חלה על כיתות א' ו-ב'
- שנת 2015 – מתווה לצמצום מספר התלמידים בחינוך היסודי, כולל כיתות א'-ב' (32-34 תלמידים בכיתה).

ההפחתה הקודמת בשעות הפיצול קדמה להכרזה וליישום של המתווה הרלוונטי לצמצום מספר התלמידים בכיתות.

כיתות א', לפי מספר תלמידים בכיתה, תשע"ו (2015/16)

ממוצע תלמידים בכיתה: 27.3
חציון גודל כיתה: 27.5

סקירת מחקר (המדען הראשי במשרד החינוך – דצמבר 2014)

"הקטנת הכיתות אפקטיבית בגילאי הגן ובכיתות הנמוכות (א'-ג').".

"כיתות קטנות הופכות אפקטיביות כאשר גודלן 20 תלמידים ומטה."

"בהינתן העלות הגבוהה של יישום תקן כזה בישראל, ישנה עדיפות לפיצול הכיתות בשיעורי מיומנויות היסוד."

הערכת משרד החינוך את חשיבות שעות הפיצול

"משרד החינוך
מאפשר וממליץ,
במידת האפשר,
להקצות מתקן
השעות 5 ש"ש
נוספות לפיצול
כיתות א'."

מדינת ישראל
משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

08 ביוני 2016
ב' בסיוון תשע"ו

מס' סימוכין: 2000-1040-2016-0022989

לכבוד
מנהלי בתיה"ס היסודיים הרשמיים
מנהלי רשתות החינוך: מעיין וחינוך עצמאי

שלום רב,

הנדון: שעות פיצול א' ב' – התשע"ו

1. משרד החינוך ימשיך להקצות שעות פיצול לכיתות א' ו-ב' ללימודי מתמטיקה ושפה- מנימום 5 שעות (חובה), לכל שכבת גיל. זאת בהתאם לחוק לימוד חובה סעיף 12 ד', תיקון מס' 33 תשע"ג-2013 "כיתות א'+ב ילמדו לפחות 5 שעות מסך כל שעות הלימוד השבועיות במיומנויות יסוד (קריאה, כתיבה, חשבון) בכיתות שלא עולות על 20 תלמידים". ראוי להדגיש כי חלק בלתי נפרד מהשינוי הוא חיזוק מיומנויות היסוד.

2. יש להבהיר כי לא חל שינוי בהקצאת השעות לבתי הספר היסודיים.

3. משרד החינוך מאפשר וממליץ, במידת האפשר, להקצות מתקן השעות 5 ש"ש נוספות לפיצול כיתות א'.

בברכה,

אריאל לוי

הערכת משרד החינוך את חשיבות שעות הפיצול

- סקר משרד החינוך (2012/13) – קרוב ל-100% מהמנהלים השיבו כי הפיצול תורם במידה רבה או רבה מאוד להוראת הקריאה והחשבון.
- ראמ"ה לא ערכה מחקר לבחינת רמת האפקטיביות של התכנית לפיצול כיתות א'-ב'.

- מעמדת משרדי החינוך והאוצר עולה כי ההחלטה על ביטולן של שעות הפיצול התקבלה על רקע הצורך לבצע הפחתות בתקציב כנגד תוספות תקציביות שניתנו למשרד החינוך.
- עם זאת, לא ברור כיצד נבחנו החלופות בתהליך קבלת ההחלטות, בהיעדר מידע על יעילות המענים השונים שמציגים המשרדים ויעילותן של תכניות שבגינן ניתנו תוספות תקציביות - למול יעילות פיצול הכיתות.

תודה רבה!